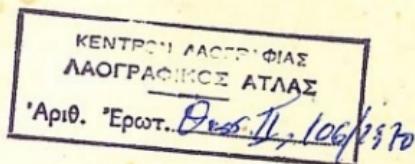

106

Γλαυκωνίων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
 ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
 ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
 ΑΘΗΝΑΙ (136)

A.
**ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
 ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ**

KAI KAT' ΕΩΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκέμβριος 1968 / Φεβρουάριος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) ... Η. Ε. Τ. Ο. Χ. Α. Ρ. Ι. Ο. Υ.
 (παλαιότερον ὄνομα: Μαραυγέσιον), Ἐπαρχίας ... Καρδίτης,
 Νομού ... Καρδίτης
 2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἔξεταζαντος καὶ συμπληρώσαντος Κ. ω. ρ. α.
 ... Η. Ζ. ι. ο. ε. s ἐπάγγελμα ... Α. ι. δ. α. ν. α. σ. ο. ε. s
 Ταχυδρομική διεύθυνσις Η. Ρ. Λ. Χ. μ. ρ. ι. ο. ε. x. Κ. α. ρ. δ. ί. η. s
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἔξεταζόμενον τόπον ... 3
 3. Ἀπὸ ποια πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίαι :
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ... Σ. Φ. Β. Λ. α. s. M. I. Γ. ι. α. b. y.

.....
 ἡλικία ... 5.5 ... γραμματικαὶ γνώσεις ... Γ. Λ. ζ. ι. ζ. Δ. ι. ο. ο. ε. s
 τόπος κατογωγῆς Η. Ρ. Λ. Χ. μ. ρ. ι. ο. ε. x

ΚΑΔΗΜΙΑ **ΑΘΗΝΩΝ**

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποιαί ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζουντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; ..*Εις την αγραντην την πρωτην απο την αγραντην*
πλατειαν την πρωτην την πρωτην απο την αγραντην ..

‘Υπήρχον αὗται χωρισταὶ ἡ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; ..

2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δῆλ. εἰς τοὺς χωρικούς· β) εἰς γαιοκτήμονας (“Ἐλληνας ἡ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονάς κλπ. ..
...*Εις την αγραντην την πρωτην απο την αγραντην* ..

3) ‘Ο πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ’ αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; ..*Διανεμεταξουσιαν την πρωτην απο την αγραντην*
την πρωτην απο την αγραντην ..

β'. 1) Οι κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ., τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; ... Κύριας... μ. π. π. α. Κυριαρχο-
φίας... Αθλα... καὶ μ. π. π. π. Κυριαρχο-φίας... Καραγιάν... Λαραρήν...

2) Οι τεχνῖται (δηλ., οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; Αρχόντας... καὶ μ. π. π. π. Κυριαρχο-φίας... μ. π. π. α. Κυριαρχο-ρείας

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

..... Δεν Κυριαρχο-φίαν... Καὶ μ. π. π. Καραρχο-φίαν...
..... Κυριαρχο-φίας.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπτροι, μισακάτορες, σημισα-
κατόροι κλπ.) Ποία τὸ ή κοινωνική των θέσις ;

3) Ποία τὸ ή ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;)

4) Ἐχρησιμόποιοῦντο καὶ ἔργαται, ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δὲ ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἡσαν αὐδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβήν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμόποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ύπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί,
ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν
ἔργαστις ; ... Κύριας... Καὶ μ. π. π. Καραρχο-φίας.....
..... Ιο. υ. Καλαντ. Μ. Θρεπτονας.....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἔργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται
κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μητογιατζῆδες), πρα-
ματευτάδες (έμπτοροι) κλπ. ; ... μ. π. π. Καραρχο-φίας... Κυριαρχο-φίας.....

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲν ζωϊκήν κόπρον
(βιόῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (μὲν καῦσιν: α) τῆς καλα-
μιᾶς μετά τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ή μὲν κάλυψιν (παρά-
χωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὄργώματος;

..... ποντικινά .. φένικες .. κεράρια ..

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
σας; πριν .. αλλά .. τούτη ..

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργι-
καὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; α. β. δ. γ. η. ι. ο. οργανισμοί,

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εἰς ποῖα κτήματα ἔχρησιμοποιεῖτο (τὶ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο η ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ περιομή-
θειά αὐτοῦ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ .. ΑΘΗΝΑ

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου
σιδηροῦ ἄροτρου μὲν τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρῳ παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

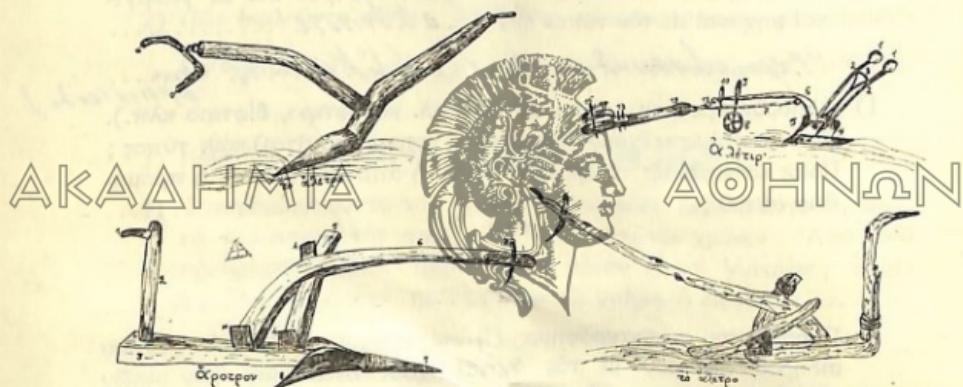
3..... 6..... 9.....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;)

3) Μηχανὴ θερισμοῦ

- 4) Μηχανή δεσμάτων τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιόν ξύλινον ἄροτρον
-
-
- 2) Ποία ἡτοί ἡ μορφὴ τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖα διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

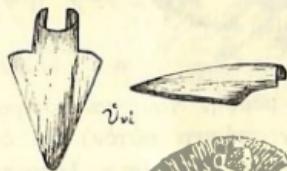
- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὄνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἔξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ..Χειροβάσα.....	6. ..Γεναάρι.....	11. ..
2. { Κοργούρα.....	7. ..αγριδί.....	12. ..
3. ..	8. ..φιέρι.....	13. ..
4. ..ε.φ.ν.ι.α.....	9. ..δνι.....	14. ..
5. ..6.π.ά.θ.η.....	10. ..	15. ..

⁽¹⁾ Εάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

- 4) Τὸ ὄντε. Τὸ ὄντε τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἢτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιθόδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὄντε (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἔὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.
-
-
-

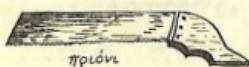

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου,

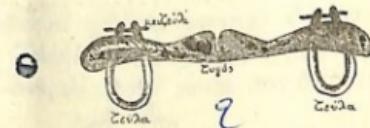
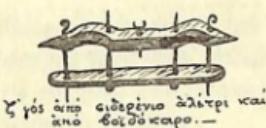
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΙΩΗΝΩΝ

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάτι κλπ.).....
...βιζωρί... γιανιάρι... ἀρνάρι...
-
-

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὅργωμα) ποῖα ζῷα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῷον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος.....*Π.Ο.Σ. Ηλείας Κέρκυρας*
 β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὅργωμα δύο ζῷα ἢ ἕν;.....*Δύο.*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῷα ἥτο (ἢ εἴναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;
- Η. Λ. άναγκαῖος ὁ ζυγός... ἐστι το. ηλείας Κέρκυρας.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφὴν τοῦ παλαιοτέρου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἔξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεῦλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ιδιαιτέρως τὴν μορφὴν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ δποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὅργωμα ; (Σχεδιάστε αὐτόν).
- Ε. Σ. Κέρκυρας... 6. Ιανουάριος.*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὅργωμα δι' ἐνὸς ζώου ;

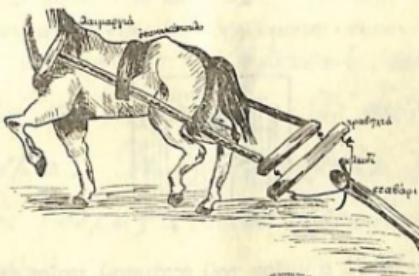
Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευήν, τὴν ὅποιαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

.....

.....

.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὅργωμα) καὶ σπορά.

- α) Ποῖος ὁργώνει παλαιότερον (ἢ σῆμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ίδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος). 2) γυναῖκα; 3) υπηρέτης. Σημειώσατε προία τὴν συγκρίσιαν εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ **ΑΘΗΝΩΝ**

- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

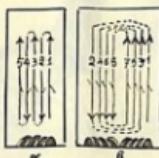
- 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῷα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὅργωμα μὲ σχοινί, τοῦ ὅποιου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως; (Περιγραφὴ καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

*Μ.Σ. εχονί... διηέρο... απλ... Ρ. α. υφραλα. Ρ. ο. θοδιά...
και. απλ. Ρ. ι. κερολούσαν.. Ρ. ο. θε. ψιλέν.....*

- 4) Σχεδιάσατε πώς έγίνετο παλαιότερον (έπισης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ' εύθειαν γραμμήν, ώς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Τὸ ὄργωμα. Γίνεται... ώς. Τοις. Ροής. Αλέδιν. Σα

ἢ ὁργώνεται περιφερειακῶς ώς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσι εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὄργωμάτος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Η σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ μηθοῦ ἔγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές τὴ σπεριές, ντάμιες, σιαστίες, μεσοράδες κ.λ.π.);

Πῶς ἔχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μὲ αὐλακιάν;

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπτάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἀροτρον;

- 7) Ποῖοι τρόποι ἡ εῖδη ὄργωμάτος (ἀροτριάσεως) ἥσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.

Εις ποῖα δργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (δργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα δργώματα ἔγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικήν περίοδον. Πῶς λέγονται (όνοματολογία) τὰ δργώματα αὐτά π.χ. καλλουργιά, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. εργάσια... μαΐσια... δύο
οργάνωσια... πρό. κτισ. σπορᾶς... τού. δεύτερα... γέρα.
δι. εύρισκα... τού. πρώτα. οργάνωσια. γίνεται... 15-20 ημέρα
πρίν. κτισ. σπορᾶς.... μαΐ. έξαρθρώσι... πάντα. τε. άλλο
ζε... μαρά.

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Απαντήσατε δύμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΗΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγράνάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν τοῦτο τὸ ἄλλο δημητριακόν....
Σπανίως ἀφίνεται ψυράς, διόροντας διότι
οἱ συριθεῖται τίκας... πούδα... περιαρισμένος....
- 4) Πόσα δργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχήν;
- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸν περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἑδάφους ;

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (δργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἡ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἐλλειψοις
ψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἡ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆνεις τὸ ἐν ἄκρων
τοῦ βουκέντρου ἡ μὲ ἄλλον τρόπον; . . . *Η... φ'. αενήρα... ξει-*

λησί. Νό. Ενα μέρας... Η... γύναιρα.....

2) Γίνεται μετά τὸ ὄργωμα ἴσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι;
σμα, διβόλισμα); . . . *Τιμητα... εβαριθμο... φιστά... Πο.*

σπερά.....

3) Ἡ σκαφὴ μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα,
τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἑρωτημάτων
περιγραφὴ ἑκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἡ φωτογραφία. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματά τινων ἐκ τούτων).

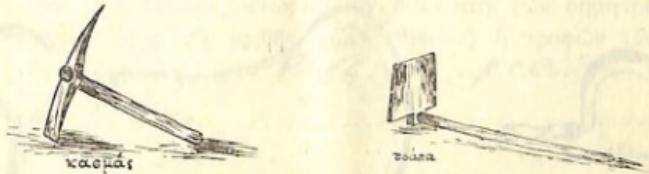
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

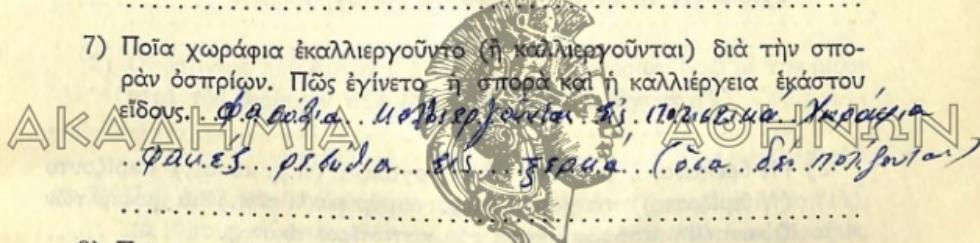
γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἡ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπτα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

έκάστου καὶ παραθέσατε ίχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

- 6) Ποια πρόσωπα βοηθούν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πᾶς καλοῦνται οἱ βοηθοί οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἔργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

- 7) Ποια χωράφια έκαλλιεργοῦντο (ή καλλιεργοῦνται) διά τὴν σπορὰν ὄσπριών. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἔκαστου

- 8) Ποια χωράφια έκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιέργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων. π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

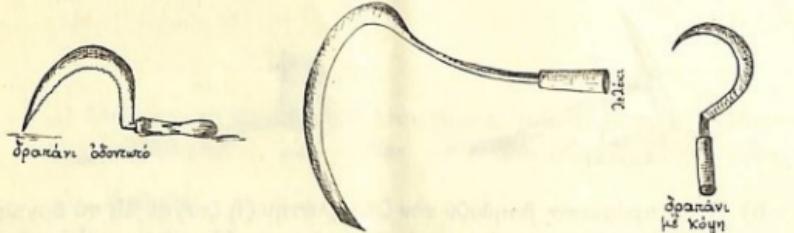
- 9) Πώς έγίνετο πρό του 1920 (ή σήμερον) ή καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνοντο ή ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ή πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον ἔθεριζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

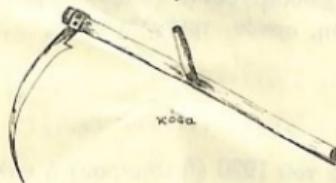
π.χ. μὲ τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 ...δρεπάνος...έφίστο...υοι. φίστοι. δρ. πό.
δρεπάνι.....

Ἐάν ἡσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἔργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ · · · · · ΔΟΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποια ἄλλα ἕογελδία (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν
 ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τῆν κατωτέρω εἰκόνα).

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἔργα-
 λείου ἦτο ὅμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).
- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (Σχεδιάσατε ἡ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ο σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικὰ ἔργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.)
- 6) Ὅτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χειρας, δηλ. δι' ἑκριζώσεως καὶ διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ δοσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζῷων (τῆς ρόβης κλπ.) *Ρα. Φυ... Και... Φ. Ε. Λινίδια... Σφραγίδες*
.. φ. θ. Ιο'. Χ. Ξρι. ..

β.' Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὑψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἔθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι διὰ ἄλλο κοπτέρον μέσον ὁ σῖτος, ἢ κριθή, ἢ βρώμη, ἢ σίκαλις κλπ. *Ο. Ζα... Ρα. Φ. Ερω... Σπο... Ρε. Τσάρος*

- 2) Οἱ στάχυες ποὺ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται),

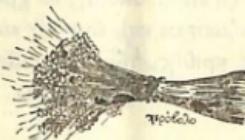

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἀλλαπτρόσωπα (γυναικεῖς ἢ παιδιά), τὰ ὅπτοια παραλαμβάνουν ἀπὸ αὐτῶν τὰ δράγματα (δρασίες, πιάσματα, χεριές, χερόβιολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ὅπτοθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Τούς.. Φρίσ.. Δρο. Βιούς. Αναζανδρούς*
. Στασ... δερίς... ωμό... διαμετρωνε... Β.Σ.. Χεριές
. Ειαι!... Σφριατνε.. Γά... Θεράτια..

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ δόμοι; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εύρισκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταύρωνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ο.. Θερι. Βήκις... Καυοδε. Ιερι.. Ιαδε.. Ηεριά.. αλό.. Σδ. Σφρος
. Χεριά.. καλ. προσέκτα.. Ρη. διενέδυεται.. Ρε. διαταχητ. ιάσε
. Χεριάς..

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα : Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές. *Π. θερ. Χεριέ... μαζί... δράγματα...*
.....*Α. πολ. ελαφί... Καί. δεριάτη...*

γ.' Οἱ θερισταὶ.

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; 'Υπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὅποιοι ἥρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τόπον καὶ ποῖον ;
..... *ἄνδρε... μαί... μνησίας... ἀπό... τού... ιδια... ρυρίο...*
καθάνα... τού... δια... τού... Χεραφα... δέριζε... δίσια...
Καί. Κοτλιαργία... Αναράφα... ζίζων... Ζ. Σα...

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι μὲν ἡμερομίσθιον (μεροκάμπτο) ἢ κατ' αποκοτῆν (ξεκοπῆς). Νοιοῖ ἡτο ἡ *ἀποιβή* εἰς χρήμα τῇ εἰς εἶδος ; Το ἡμερομίσθιον ἡτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μὲν τὸς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὄνοματα λαγίαν).
.....
.....
.....
.....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ίδιας τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; 'Επίστης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἔργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

..... *Α. Σε... Ρε. ερ. ον... Κίροτε... 61οι. Χερια. Τον. ...*
..... *ούτε ο. Ημ. φ. ε. ε. γ... Τον. φορώντων... Κίροτε...*
.....
.....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;
- Συνίων.. Πάν.. Ασύληρα.. προτίστε.. ὁ.. Δεριφές.*
- Πάντη.. Απαγενήστε.. οπως εδύνατε.. κι.. Βρίτη.*
- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.
-
-

- 6) Ποῦ τὴν τελευταῖσαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυς ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸς σταυρεῖσῶν καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν ἢ φάσαν, τὴν ὅποιαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπε).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὃπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι

τιμιον.. ανα.. πν. πλα.. Νίρο.. ζυγιάσαντε πρωταράσσει

θ. ποιησομένης.. φ. ανα.. πν.. πλαγιάνε.. 4.21.. ξελαρνε

ἀπό.. ια.. καράση.. παν.. φ. προτε.. 6.10.2.μ.. παι.. ια..

α. πομπόδιαζει.. ξ. π. φ. εις.. διατάξη.. μια.. φιμρά.. φάδα.. πι. ονοιας

ειρηφονες.. 6.21.. λεύ.. Κεραγ..!.. π. πασόνι.. 1.. 2.2.2.. παρος

δαβαλίον.. 2.. 2.6.. ζεισίσων.. οι.. δέν.. πλαρούσι.. 2.. 2.2.2..

νό.. γος ιεύγη.. ιό.. γούρι..

δ'. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἵτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

? Α. μέσην.. μετα.. ια.. Δεριφέ.. φια.. να..

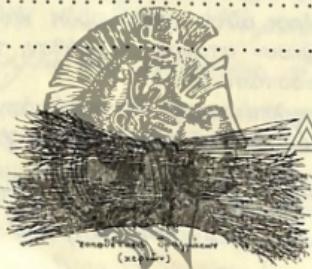
.... φ. η.. ια.. Πατίρην.. δ.. Ζαρέρε..

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές , ἀγκαλιές ; Πώς ἔδενοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεμάτιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τοὺς... θεριστέρας... ἀνεβανδεῖται... δ. δειγμάτα
τεθνα... το. δειγμάτα... η.. θειό. το. τεθνα. το. αιλαρά,
..η.. θει. ητο.. μειρά.. και.. δει.. ἐφ. λαρε.. λιτ.. φ. λαττα
..ληά.. νταραί.. ο. ταν. λατζ.. ι. λιας.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ίδιαν θέσιν ἢ συνεκνετρώνοντο εἰς ώρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκνετρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοπισθεῖντο;.....

Μεια.. Τοίτ. Αφρισθα.. Το. Βεράνα.. ουγκαλιγινούρα
..Ελ. οργινα.. Ια. Φρ. Ο. Καταν.. οντονίδης. Ιαν. η. Ελ.
Χιράγα.. Ια. Μικρά. Ια. Αγρι. Ανι. Ε. Ι. Το. Ολευ. α
..Πρό.. Λε. Κεντρο.. ζατι.. φωτιάσσονται. Ιατρο. Ζε.
..ημέρων Τοι. θενισμας

ε.' Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

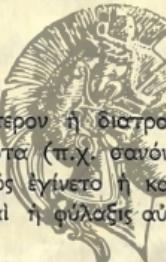
- 1) Ἀπὸ πότε ἥρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἔξαγωγὴ (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

Tó... Cfá 264.4.0. Jiribas. fí. lá. C. G. A. W.
(Guarany.)

στ.' Συγκομιδή τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διστροφή τῶν ἀώρων κατά τὸν χειμῶνα μὲν ἔπρα χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Εἶναι ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργεια τού, ἐπειτα ἡ κοπή, ἡ ἔργανσις καὶ ἡ σύλαβσις αὐτοῦ.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποιον ἔργαλεον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε και σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποία ἐργαλεῖα ἔχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετά τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὄνομαστολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- a. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ὄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

.....
.....
.....
.....
.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χῶρος ὃπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμὸν δεμάτια. Εἰς τινας τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθετοῦσις εἰς σφρόνι; Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

.....
.....
.....

- 3) Υπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ὄλωνι διὰ τὸν ἀλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγίνετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ὄλωνι;

.....
.....
.....
.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ὄλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

.....
.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἔαν τοῦτο ἀνήκῃ εἰς πολλάς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποιάν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

... Δικύλων... εἰς μίαν.. σινοφένειαν... Αἴν.
Δικυλίων... ὄφεων... εἰς αρχέτινον... Αγριοτάβεων
τούτωνται καὶ εἰς τούτον οὐδὲ τῷ φειδινού.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

Αἱρέ... 10... Αἴνινάρχη... β.εχρι... 10... Αἴρηθεντα

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των). π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος), πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Υιάρχουν... καὶ... Αἴνινάρχη... καὶ...

Χωματάλωνα...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΩΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἑκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὃπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μεγάματος κόπρου βοῶν
καὶ ὀχύρων)... Το... περιστυνο... δέ... ποιεισαέται... καὶ τέλος.

Αἴνινάρχη... Πο' Χωματάλων... Επισκευάστας... ἀναυλικός...

Υιάρχη... καὶ... Καύστρων... Σαλινή... Γερμανούτη... δ.ει.

Ἐπισκευάστας... Πο' δούλεοι...

- 9) Ἡ ὥσ ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὀρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Σοποιαδίποτε... πήγα... Ζαρνεῖνα... Επισκευάστας
δ.α. καίροι...

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.
 ..Γέρω..ἀπό..Ζεύ..βλύθε..βλεψίαντον..Το. ~~ετεῖνα~~..
 Σφάγια..με..Το. βιά. αντε..τρός. Το. Επάνω..ασα'....
 Περιφερειες..Έως..ὅλου..καταφ.δη. Εώ. Εώ. Εώ. Εώ. Εώ. Εώ. Εώ. Εώ.

- 11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιίησεως ζῷων (βοῦν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποιησὸν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερουμένων ζῷων (βοῦν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ἔντομος στῦλος, ὑψοῦς δύο μέτρων (καλούμενος στηγερές, στρούλούρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὅποιου ἔξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἔτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῷα, ὡστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ ώτε νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

.Σ. Το..μέσο..Το.ε..διπλανα..άπαρτε..οήτε....
 Πρώτου..δύο..μέτρων..Εις..πο..εντεν..Προσθέντα
 δύο..ἄροτρ..πεταλούδια..Κα.αποια..ζεταμαράντα
 δύο..Το..επικοινω..νο. περιστέρωντα..μέρη..δύο..Το..
 δύο..

β) Πῶς ζεύνονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνόστυλον μὲ τὰ ζῷα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλείες, αἱ ὅποιαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῷων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῷα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλείες περὶ τὸν λαιμὸν ἐκάστου ζῷου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

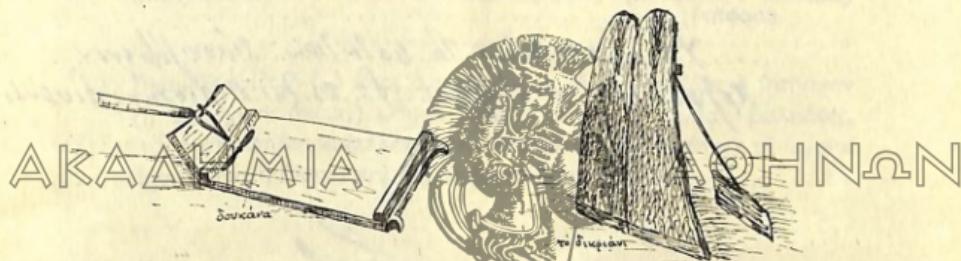
τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἡ ἴχνογραφήματα).....

..Τό... Σκα... Εύ. Πάτ... Β. Μ. άθέρω... Φεύεται... άπο...

..Ιάσιαφτοισφυγαν.. 626.. 676.. Τό. Φεύετρο. (εξηγειμό)

.. 6. Χ. Β. Β. Ε. Ε. Λ. Ο. Ι. Φ. Ι. Β. Ο. Κ. Φέλεται... περιόδω... ή ίτο πράτο.

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανίς εἰς ἔν τεμάχιον ἡ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὁπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἡ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἔξευγμένων ζῷων, σύρεται δ' οὗτο κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχάνημα ἡ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνη, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ δσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῷων ζευγνυούμένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

- δ) Άπο ποίαν ώραν τής ήμέρας ἀρχίζει ό δλωνισμός, κατά ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην;

.....Ο... ἀρχισμένη... ὥρα... μεσ. ὥρα... περίπου...
μεσ. ημ. ἀγαλογία... Η. διασκεψή. δεί. σκατ...
ἀρχισμένη.....

.....

.....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἔργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἴς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὁδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

.....Χρυσίμο. Λοιπόν. Τε. μετ. θρω. Σιναχ. Ζόλερον...
Χρήστιον... Ο. Καλαφάτης. Β. εβ. Μ. Λερίστην. Διαδίκι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

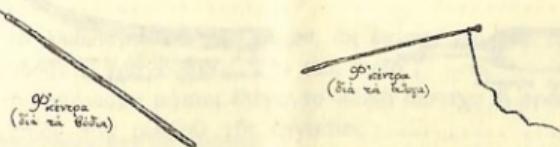

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῷα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα τούς ἀκόπους στάχυς;

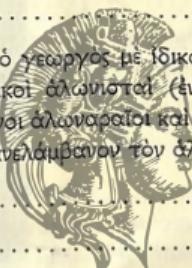
- 14) Ἡτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῴων; ('Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευή της; (Σχεδιάσσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος στρωχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. ('Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόστι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν
-

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπόν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)
-

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουν: ὁ ἴδιος ὁ γεωργός, μὲν ἴδικά του ζῆσα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδίκει ἀλωνιστοῖ (ἐν Αἴτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. πτοφάνυδες, καλούμενοι ἀλωναράτοι καὶ ἀγωγιάτες), σι φοῖοι εἶναι βάδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν
-

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲν ζῆσα καὶ μὲν ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲν χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπτανον) ἢ μὲν ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
-

- 19) 'Ο κόπτανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο πόσσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποίον τὸ σχῆμα του;
-

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακά ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....
-

‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; ‘Ανελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο δὲλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακά μεγάλων παραγωγῶν;

.....

.....

.....

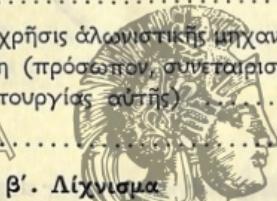
- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
‘Εγίνετο τοῦτο ἀπ’ εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλωματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπτε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτο-
μερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς,
παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῷων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου,
ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναι, ποιᾶ ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν
συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποιος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοίμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα· (ἐν Αἴτωλίᾳ : λειώμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειώμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἴτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποιὸν τὸ σχῆμα αὐτοῦ. . . .

‘Ο σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχινσμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπόν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο

.....

.....

.....

- 2) Μὲ ποῖον ἑργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο
-
-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶς (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναικας εἰδικὸς λιχνιστής ἐπ' ἀμοιβῇ ;
-
-

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἴς τινας τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ὀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὡστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;
-
-
-

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζόφων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ὀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ὀλώνισμα τοῦτο πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαθούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συνθίζεται τοῦτο

.....

.....

.....

.....

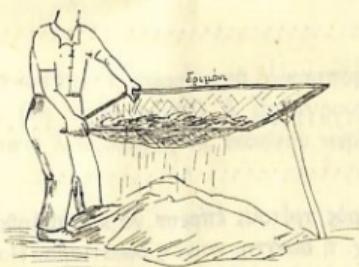
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ὄχυρα, πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;
-
-

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα αποκαρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; Η δὲ ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΩΗΝΩΝ

νων μὲ δόπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τάς ἄλλας ὄλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

.....

.....

.....

.....

- 7) "Οταν ἔτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἔμπτηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

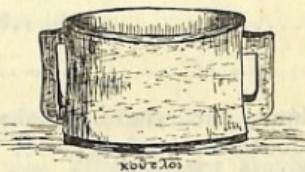
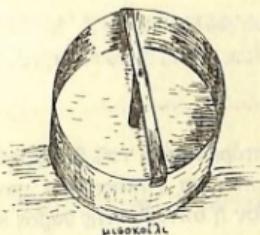
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) "Α λ λ α ἔ θι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῆ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.
-
-
-
-

- γ'.1) Ποῖαι ὁφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ὀμέσως εἰς τὸ ὅλωνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. "Ηρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ὅλωνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του είς οκάδας, είς κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ίχνογράφημα αύτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικάς εἰκόνας).....

2) Ποια ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο είς είδος είς τὸ ἀλώνι;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ὅγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυψιάτικο,
- δ) τὸ φλωνιάτικο κατ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ίχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγὴ (ό καρπός) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ· ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποια δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἔκαστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

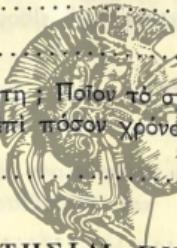
4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πᾶς ἐγίνετο ἢ ἀποθή-

κευσις εις την υπαιθρον ;

.....
5) Πώς έγίνετο (ή γίνεται) ή διαλογή του σπόρου. Κατά τήν διάρκειαν του θερισμοῦ άπό τους καλυτέρους στάχυς η μετά τό άλωνισμα ;

.....
6) Μήπως όπου γίνεται ή διαλογή του σπόρου πρό τού θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ή μετά τόν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ όποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον η ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ;

Πῶς λέγεται ή πλεκτὴ αὐτῆ ; Ποιον τὸ σχῆμα της ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ **ΑΘΗΝΩΝ**

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατά ποίας ήμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἄναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ υπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρας 23 Ιουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ιούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αύγούστου κλπ.)

Εἰς ποίας ήμέρας, ποίαν ώραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.)

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν. Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναι, ἀπὸ ποίον μέρος ;

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΩΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπου διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις. Ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος. Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφὴ λεπτομερῆς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.)

.....
.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἔκαίοντο) δόμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα δόμοιώματα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

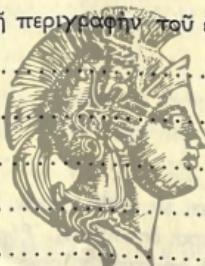
.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἑθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

